

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2007-2008
Semestrul II
Masterat: *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

PROGRAMA ANALITICĂ

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Tranziția spre democrație. Modele și cazuri specifice în Europa centrală și de est.

Codul: HSR4205

Numărul de credite: 7

Locul de desfășurare: sala de curs, Facultatea de Istorie

Programarea în orar a activităților: 2 ore curs; 1 oră seminar

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: CONF.DR. VIRGILIU ȚĂRĂU

Informații de contact: vtarau@yahoo.com , virgiliut@gmail.com; 0264/598456

Ore de audiență: luni: orele 12-14

III. Descrierea disciplinei:

Cursul își propune să analizeze din perspectivă teoretică și istorică dimensiunile tranziției în statele postcomuniste. Într-un context mai larg, interdisciplinar ne propunem o evaluare a teoriilor sociologice, politologice și istorice asupra tranzițiilor de la regimurile politice autocrate la cele democratice în perioada postbelică. Vor fi avute în vedere perspective istorice și geografice distincte, etapele democratizării în această epocă pe diferite continente, precum și moștenirile lăsate de experiențele autoritare sau totalitare. Dezbateră teoretică va fi ilustrată prin consistente studii de caz dedicate democratizării petrecute în statele din Europa Centrală și de Est după 1990. Strategiile tranzițiilor din acest areal geopolitic, la nivel național, vor fi analizate având în atenție: evoluția sistemelor politice; dinamica sistemelor electorale; pluralizarea politică (la nivelul partidelor și a discursului); reformele economice și sociale; integrarea în structurile europene și euro-atlantice.

Metode utilizate: prelegeri interactive; conversație euristică; studii de caz; prezentări powerpoint. Activitatea la seminar va fi desfășurată prin dezbateri pe baza bibliografiei, referate și lucrări de seminar.

IV. Bibliografie obligatorie.

1. Stephen White, Judy Batt, Paul G. Lewis, eds. *Developments in East European Politics 3*, Palgrave MacMillan, 2003, 320p.
2. Daniel Gros and Alfred Steinher, *Economic Transition in Central and Eastern Europe. Planting the Seeds*, Cambridge University Press, 2004, 362p.

3. Grzegorz Ekiert, Stephen E. Hanson, eds., *Capitalism and Democracy in Central and Eastern Europe*, Cambridge University Press, 2003, 376p.
4. Guillermo O'Donnell and Philippe C. Schmitter, *Transitions from Authoritarian Rule: Tentative. Conclusions about Uncertain Democracies*, Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1986.
5. Samuel P. Huntington, *The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century* Norman and London: University of Oklahoma Press, 1991.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei.

Calculator personal și videoproiector.

VI. Planificarea/Calendarul întâlnirilor și a verificărilor examinărilor intermediare.

I. Tranzițiile și studiul acestora. Specific și diversitate științifică în analiza transformărilor politice, economice și sociale. Concepte și metodologie.

Bibliografie recomandată:

1. Mattei Dogan, „Știința politică și celelalte științe sociale” in Robert E. Goodin, Hans-Dieter Klingemann, coord., *Manual de Știință Politică*, Polirom, 2005., pp.98-124.
2. Juan Linz and Alfred Stepan, *Problems of Democratic Transition and Consolidation: Southern Europe, South America and Post-communist Europe*, Baltimore and London: The Johns Hopkins'University Press, 1996, capitolul 1.
3. Samuel P. Huntington, *The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century....*, capitolul 1.
4. Valerie Bunce ”Should Transitologist Be Grounded” *Slavic Review*, Volume 54, Issue 1 (Spring 1995) pp. 111-127. JSTOR <http://www.jstor.org>
5. Terry Lynn Karl, Philippe C. Schmitter “From an Iron Curtain to a paper Curtain: Grounding Transitologists or Students of Postcommunism? *Slavic Review*, Volume 54, Issue 4 (Winter 1995) pp. 965-978. JSTOR <http://www.jstor.org>
6. Barrington Moore, *Social Origins of Dictatorship and Democracy. Lord and Peasant in the Making of the Modern World* , Boston: Beacon Press, 1966, cap.1

II. Regimurile comuniste în Europa Centrală și de Est. Caracteristici politice naționale și evoluții economico-sociale.

Bibliografie recomandată:

1. George Schopflin, *Politics in Eastern Europe 1945-1992*, Oxford, Blackwell Publishers, 1993, cap. 1.
2. Judy Batt,, Defining Central and Eastern Europe” in Stephan White, Judy Batt, and Paul G. Lewis, *Developments in East European Politics*, 3, pp. 3-22
3. Janos Kornai, *The Socialist System: The Political Economy of Communism*, Princeton, Princeton University Press, 1992, cap. 4, 5, 12

4. Daniel Gros and Alfred Steinher, *Economic Transition in Central and Eastern Europe. Planting the Seeds*, pp. 1-55.

III. **Destructurarea regimurilor comuniste. Dizidență, opoziție și reformism. Caracteristici și studii de caz.**

Bibliografie recomandată:

1. Adrian Pop, *Tentația tranziției. O istorie a prăbușirii comunismului în Europa de Est*, Corint, 2002, pp. 1-192.
2. Vladimir Tismăneanu, *Reinventarea politicului. Europa de Răsărit de la Stalin la Havel*, Polirom, Iași, 1999.
3. Detlef Pollak and Jan Weiglohs, eds., *Dissent and Opposition in Communist Eastern Europe*, Ashgate, 2004.

IV. **Căderea regimurilor comuniste. Între negociere, compromis și revoluție.**

Bibliografie recomandată:

1. Adrian Pop, *Tentația tranziției. O istorie a prăbușirii comunismului în Europa de Est*, pp. 179-378.
2. Tismaneanu, Vladimir, ed. *The Revolutions of 1989*, London; New York, Routledge, 1999. (traducere în limba română de Cristina și Dragoș Petrescu, *Revoluțiile din 1989. Între trecut și viitor*, Polirom, 1999).
3. Françoise Thom, *Les fins du communisme*, Critérion, Paris, 1994 (traducere în limba română, *Sfârșiturile comunismului*, Polirom, Iași, 1996).

V. **Moșteniri ale comunismului în Europa Centrală și de Est.**

Bibliografie recomandată:

1. Zoltan Barany and Ivan Volgyes, *Legacies of Communism*, Baltimore, Johns Hopkins University Press, 1997.
2. Anna M. Grzymala-Busse, *Reedeming the Communist Past. The Regeneration of Communist Parties in East Central Europe*, Cambridge University Press, 2002, pp.19-68.
3. Grzegorz Ekiert, Stephen E. Hanson, eds., *Capitalism and Democracy in Central and Eastern Europe*, pp. 15-88.

VI- XII. **Transformări politice, sociale și economice în statele Europei central-estice. Studii de caz:**

- VI. **Polonia**
- VII. **Cehoslovacia (Cehia și Slovacia)**
- VIII. **Ungaria**
- IX. **Bulgaria**
- X. **România**
- XI. **Iugoslavia și statele succesoriale**
- XII. **URSS și fostele republici.**

Bibliografie recomandată (în baza acesteia și a celei specific naționale, ce urmează a fi transmisă pentru fiecare studiu de caz, masteranzii vor elabora referate care vor fi analizate și discutate în cursul orelor programate):

1. Stephen White, Judy Batt, Paul G. Lewis, eds. *Developments in East European Politics 3*, Palgrave MacMillan, 2003, 320p.
2. Daniel Gros and Alfred Steinher, *Economic Transition in Central and Eastern Europe. Planting the Seeds*, Cambridge University Press, 2004, 362p.
3. Grzegorz Ekiert, Stephen E. Hanson, eds., *Capitalism and Democracy in Central and Eastern Europe*, Cambridge University Press, 2003, 376p.
4. John S. Dryzek and Leslie Holmes, *Post-communist Democratization. Political discourse across Thirteen Countries*, Cambridge University Press, 2002, 300p.
5. Katherine Verdery, *Socialismul. Ce a fost și ce urmează*, Institutul European, Iași, 2003, 393p.

XIII. Structuri politice postcomuniste: sisteme electorale și de partide în comparație.

Bibliografie recomandată:

1. Stephen White, Judy Batt, Paul G. Lewis, eds. *Developments in East European Politics*, pp. 115-212.
2. Grzegorz Ekiert, Stephen E. Hanson, eds., *Capitalism and Democracy in Central and Eastern Europe*, pp. 150-247.
3. Richard Rose, *Democracy and its Alternatives: Understanding Post-Communist Societies*, John Hopkins University Press, 1998.

XIV. Tranzițiile economice din Centrul și Estul Europei. Analiză Comparativă.

Bibliografie recomandată:

1. Daniel Gros and Alfred Steinher, *Economic Transition in Central and Eastern Europe. Planting the Seeds*, pp. 59-337.
2. <http://www.met-network.org.uk/papers.htm>
3. <http://www.socialcapitalgateway.org/NV-eng-transitionmarket.htm>
4. <http://www.cerge-ei.cz/pdf/wp/Wp158.pdf>

VII. Modul de evaluare: examinare orală: 30%, 2 referate la seminar 70%.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale.

Prezența la cursuri este facultativă, cu precizarea că bibliografia obligatorie și cea recomandată în tematica acestuia trebuie parcursă și de către cei care nu participă la cursuri. Prezența la seminarii este obligatorie. Frecvența minimă pentru acceptarea la examinarea scrisă este de 75% din orele de seminar. Plagiatul este interzis și se pedepsește în acord cu reglementările prezente în Carta UBB. Orice încercare de fraudă la examen sau la verificările pe parcurs duce la aplicarea reglementărilor din contractul de studii și Carta UBB.

<http://www.intute.ac.uk/socialsciences> former SOSIG